

3.4.3 TAGGMAKRELL (HESTMAKRELL)

Foto: Leif Nøttestad

Taggmakrell

Trachurus trachurus

Gyteområde: Tre bestander, vestlig, sørlig og nordsjøbestanden, med ulike gyteområder: Vest av De britiske øyer og Irland, utenfor Portugal og Spania og i sørlige del av Nordsjøen

Maks størrelse: 40 cm og 1,6 kg

Levetid: Opptil 40 år

Føde: Bunndyr om vinteren, og plankton, yngel og liten brisling, sild og blekksprut om sommeren

Nøkkel tall:

Det er ingen omforent kvote eller forvaltning av bestanden, og i norsk økonomisk sone er fisket nærmest fritt
 KVOTERÅD 2008: 180 000 tonn
 KVOTERÅD 2007: Mindre enn 150 000 tonn
 NORSK FANGSTVERDI 2007
 73 mill. kroner

Utbredelsesområde Gyteområde

Horse Mackerel

The horse mackerel fished in the northern North Sea and Norwegian Sea is mainly fish from the western stock. The Norwegian fishery was very low until the rich 1982 year class migrated to the feeding areas in the northern North Sea and southern Norwegian Sea in 1987. The Norwegian catches in subsequent years increased until a maximum of 128,000 tonnes in 1997. Since then the catches have declined and have in later years fluctuated between 2,000 and 47,000 tonnes. The egg production of the western stock is measured every third year, last time in 2007. It seems

Leif Nøttestad

leif.nottestad@imr.no

► Status og råd

Det norske fisket beskatter vestlig taggmakrell. Datagrunnlaget og kunnskapen om taggmakrell er ikke god nok til å gjøre en fullstendig bestandsevaluering, derfor er ikke status for bestanden kjent. For første gang er det gitt en anbefaling som strekker seg over tre år, og anbefalt kvote for hvert av årene 2008, 2009 og 2010 er satt til 180 000 tonn. Årsaken til økningen i anbefalt kvote er argumentert med relativt høye fangster på 2001-årsklassen i 2002–2006 og en økning i eggproduksjonen i 2007, som sannsynligvis har ført til en større gytebestand. Gytebestanden, som var på sitt høyeste i 1988, gikk nedover fram til 2004, men har så vist en sakte økning i 2005 og 2006. Fangst av umoden taggmakrell i oppvekstområder som Den engelske kanal og sør av Irland har økt foruroligende. 2001-årsklassen har vært usedvanlig godt representert i dette fisket siden 2002. Dette skyldes nok at fisket har vært intensivert i disse områdene, men også at det er en relativt god årsklasse. Positive tall fra eggundersøkelsene i 2007 gir håp for fremtiden.

that horse mackerel is able to change its fecundity (the number of eggs spawned by individual females) during the spawning season, and it is impossible with the present method to establish the fecundity. Therefore, it is not possible to convert the egg production to spawning stock biomass. Based on the most recent recruitment and catch statistics, it seems that 180,000 tonnes is a sustainable yield for each of the next three years (2008–2010). However, it is a matter of concern that the fishery has exploited juvenile fish more extensively in the later years.

Fakta om bestanden

I Nordøst-Atlanteren er taggmakrellen utbredt fra Afrika til ca. 66°N, inklusiv Middelhavet, Svartehavet og Skagerrak. I de europeiske fiskeområdene er det tre taggmakrellbestander som har fått navn etter gyteområdene sine. Den sørlige bestanden gyter utenfor Spania og Portugal, den vestlige gyter i Biscaya, vest av Irland og Storbritannia, og nordsjøbestanden gyter i sørlige Nordsjøen. Vestlig taggmakrell gyter stort sett i samme område og til samme tid som vestlig makrell. Etter gyting foretar den også en tilsvarende næringsvandring inn i Norskehavet og Nordsjøen. I motsetning til makrell i de samme farvannene, forvaltes taggmakrell

som tre individuelle bestander. Fangstene fordeles på bestand i forhold til når og hvor fangstene er tatt.

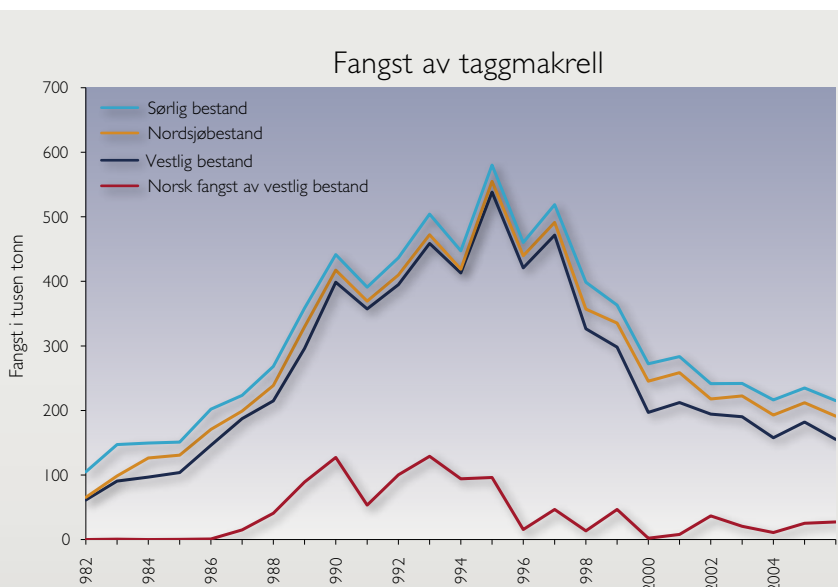
Eggproduksjonen til vestlig og sørlig taggmakrell måles hvert tredje år, samtidig med målingen av eggproduksjonen/gytebestanden. Den siste målingen ble foretatt i 2007. Undersøkelser av taggmakrellens rognsekker har vist at det med dagens teknikk er umulig å finne ut hvor mange egg en hunnfisk gyter. Det ser nemlig ut til at taggmakrell kan justere eggproduksjonen i løpet av gytesesongen. Derfor er det heller ikke mulig å regne om eggproduksjonen til gytebestand.

Fiskeri

Internasjonal fangst av vestlig taggmakrell økte sterkt fra 62 000 tonn i 1982 til en topp på 580 000 tonn i 1995 (Figur 3.4.3.1). Økningen i fangst og bestandsstørrelse skyldtes den usedvanlig sterke 1982-årsklassen. Siden 1995 har fangstene avtatt til et lavmål, og i 2006 lå de på 155 000 tonn. Fangstnedgangen skyldes reduksjon i bestanden, men sannsynligvis også i noen grad av reguleringer i EU-området.

Det norske fisket har variert. Fangstene økte fra 1 000 tonn i 1986 til 130 000 tonn i 1993, og har siden variert mellom 2 000 tonn og 47 000 tonn. Tall for 2007 viser en fangst på kun 5 420 tonn. Inntil for få år siden gikk det meste av de norske fangstene til mel og olje, men i de siste årene har hovedmengden blitt eksportert til konsummarkedet i Japan.

Andre store aktører i fisket er Nederland, Irland, Danmark og Spania. Det er stort sett bare Norge som fisker med snurpenot, vanlig redskap ellers er trål.

Figur 3.4.3.1

Utvikling av rapportert norsk fangst av vestlig taggmakrell samt total fangst av den vestlige, sørlige og nordsjøbestanden.

Development of the reported Norwegian catch (red) of western horse mackerel and the total catch of western (blue), southern (turquoise) and North Sea (orange) horse mackerel.

3.4.4 BRISLING I NORDSJØEN/SKAGERRAK

Else Torstensen

else.torstensen@imr.no

► Status og råd

Tilgjengelig informasjon gir ikke grunnlag for å kunne si noe om status for brislingbestanden i Nordsjøen og Skagerrak. En relativ trend indikerer imidlertid at bestanden har vært på gjennomsnittlig nivå de siste ti årene. Resultater fra det internasjonale bunntåltoktet i februar 2007 tyder på en svak 2006-årsklasse. Bestanden er dominert av ung fisk, og mengden ett år gammel brisling målt i februar 2007 er den laveste siden 1996 (Figur 3.4.4.1).

Anbefalingen fra ICES for brislingfiske i Nordsjøen i 2008 er å holde totalfangsten under 195 000 tonn. Avtalte kvoter for det norske fisket i 2008 er 10 063 tonn i Nordsjøen og 3 900 tonn i Skagerrak. Totalkvoten for brisling i Skagerrak er satt til 52 000 tonn.

Fiskeri

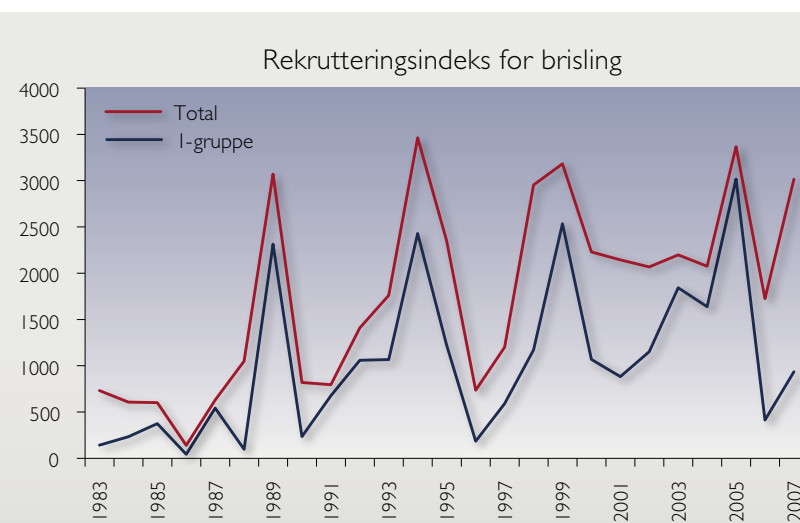
Det meste av brislingen blir tatt i det danske industritrålfisket. Det norske fisket er et direkte fiske med ringnotfartøy. I Skagerrak blir det meste tatt i et direkte brislingfiske i industritrålfisket og delvis i et konsumfiske med kystnotfartøy for hermetikformål. De totale brislingfangstene fra Nordsjøen hadde en topp på 640 000 tonn midt på 1970-tallet (Figur 3.4.4.2), etterfulgt av en nedgang frem til et his-

torisk lavmål i 1986. De siste årene har fangstene vært under 18 000 tonn, hvorav de norske fangstene har utgjort mindre enn 1 000 tonn. Brislingen har i praksis vært regulert ut fra hensynet til bestanden av nordsjøisild mer enn av den aktuelle kvoten for brisling. For å beskytte ungsilda har det de siste årene ikke vært lov til å fiske brisling i første og fjerde kvartal i EU-sonen. Det har vært maksimalkvoter for deltagende fartøy og forbud mot å fiske brisling i norsk økonomisk sone i Nord-

sjøen før kvoten i EU-sonen er fisket opp. Dette vil fortsette i 2008.

Ansjos og sardiner i fangstene

De siste årene er det kommet rapporter om at sørlige arter som ansjos og sardiner har fått en større utbredelse i Nordsjøen. I januar 2007 var norske ringnotfiskere i sørlige Nordsjøen for å fiske brisling. Det ble gode fangster, men hva var det de hadde i nota? Bilder ble sendt til Havforskningsinstituttet, som raskt kunne melde tilbake

Figur 3.4.4.1

Rekrutteringsindeks av brisling i Nordsjøen fra ICES' bunntåltundersøkelser. *Recruitment indices of sprat in the North Sea based on ICES bottom trawl surveys.*